

Spoštovani,

v sredo, **25. januarja 2023**,
vas prijazno vabimo v **Sinagogo Maribor** (Židovska ulica 4)
na prireditev
Odtisi trpljenja.

Na prireditvi bodo **predstavljene najnovejše publikacije Založbe ZRC SAZU**,
tematsko povezane z judovsko kulturo, antisemitizmom, holokavstom,
reševanjem Judov in refleksijo nacističnih zločinov.

Predstavljeni bodo
zbirka esejev slovenskega pisatelja Branka Šöмна *Molitev za Jasenovac*,
pesniška zbirka poljskega pesnika Grzegorza Kwiatkowskega *Žetev* ter
pričevanji Sonje Borus in Lea Koflerja, knjigi iz »trojčka«
dnevniških zapisov o judovskih otrocih z Lesnega Brda.

Predstavitve se bo začela **ob 18.00.**

Publikacije bo predstavil direktor ZRC SAZU **dr. Oto Luthar**,
izbrane odlomke pa bo prebrala gledališka igralka in
članica dramskega ansambla SNG Maribor **Irena Varga Akif**.

Vljudno vabljeni!

SINAGOGA
CENTER JUDOVSKO KULTURNE
DEDIŠČINE SINAGOGA MARIBOR

KULTURNA ČETRTO
židovska
CULTURAL QUARTER

ZRC SAZU

Založba ZRC

Prireditev je del projekta *Šoa – spominjajmo se 2023*,
ki ga je podprla Mestna občina Maribor.

Branko Šömen: *Molitev za Jasenovac*

V knjigi, s katero beležimo spomin na holokavst med drugo svetovno vojno, je šest še neobjavljenih zgodb slovenskega pisatelja Branka Šöma. Knjiga sledi zgledom in sporočilom Nobelovega nagrajenca Elia Wiesla »o svetu, ki je molčal«, zavedajoč se, da mora biti skupno poslanstvo boj proti vsesplošni nemoralnosti, človeški nevednosti, aroganci in brezbriznosti. Simfonija smrti v šestih temačnih delih.

Grzegorz Kwiatkowski: *Žetev*

Pesniška zbirka poljskega pesnika in glasbenika Grzegorza Kwiatkowskega z naslovom *Žetev* je opozorilo, da se zgodovina, od katere ni preteklo niti stoletje, lahko ponovi, če bomo nanjo pozabili ali celo zanikali, da se je zgodila, kot se dogaja na Poljskem in še kje. Kwiatkowski (rojen 1984) je predstavnik mlajše generacije poljskih avtorjev, generacije, ki se ne more sprijazniti z begom pred preteklostjo. V svoji poeziji izpostavlja nepoetične podrobnosti vsakdana v holokavstu; njegov izraz gradi na posameznih podobah, tehnikalih in birokratizmi, ki prav zaradi banalnosti delujejo obenem vsakdanje ter presunljivo in grozeče. V knjigo vključene prevedene pesmi je izbral avtor.

Sonjin dnevnik. Beg in alija v zapisih Sonje Borus iz Berlina, 1941–1946

Natanko dve leti po izidu knjige *Joškovi otroci*, pretresljivega pričevanja Josefa (Joška) Indiga o napornem, večletnem begu 73 judovskih fantov in deklet pred holokavstom, dobivamo v prevodu še dnevnik Sonje Borus, mlade Berlinčanke, ki je ta usodni čas sproti osvetljevala iz svojega zornega kota. Njeni prvi zapisi segajo v leto 1941, ko je morala skupina, ki jo je vodil Indig in ki je preko Jugoslavije želela priti v Palestino, nenadoma skreniti s prvotno načrtane poti. Svoje zavetje je najprej našla v lovskem dvorcu na Lesnem Brdu pri Horjulu, kjer je ostala leto dni. Nato je morala zbežati v Nonantolo, mestece pri Modeni, po nemški zasedbi Italije pa v Švico, kjer je končno ušla smrtni nevarnosti. Kot v predgovoru *Sonjinega dnevnika* ugotavlja Oto Luthar, je Sonja v svojih zapisih premogla pogum za sprotno premišljevanje o stiskah, v katerih so se znašli otroci na begu: »S tem ko je v dnevnik poleg vsakdanjih, povsem običajnih dekliških težav vpisovala tudi vse svoje dvome in skrbi, je morala zbrati še dodaten pogum ... Ne nazadnje za spominjanje na vse, kar bi najraje pozabila.«

Leov zapis. Beg in alija v poročilu Lea Kofflerja, 1941–1944

Leov zapis predstavlja tretji in hkrati zadnji del prevajalskega projekta, s katerim želi ZRC SAZU javnost seznaniti z zgodbo o skupini judovskih otrok, ki je na dolgem begu pred terorjem nacizma in fašizma leto dni prebila tudi na Lesnem Brdu v okolici Ljubljane. Leta 2018 so v prevodu izšli *Joškovi otroci*, pričevanje Josefa (Joška) Indiga (1917–1998), ki mu je bila zaupana skrb za omenjene otroke. Lani je sledil izid *Sonjinega dnevnika*, dela, ki ga je Sonja Borus (1927–), eno od deklet v skupini, pri štirinajstih letih začela pisati prav na Lesnem Brdu. Zadnje v slovenščino prevedeno pričevanje iz te trilogije, *Leov zapis*, pa je izpod peresa Lea Kofflerja (1925–2006), enega od starejših fantov, ki je skupino spremljal večino časa in dogodke na njeni težki, skrajno negotovi poti popisal leta 1944, potem ko mu je končno uspelo priti na cilj v Palestino.

Opisi knjig so vzeti s spletne strani Inštituta za kulturne in spominske študije, ZRC SAZU.